

Sygn. akt II DK 35/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący)

SSN Jan Majchrowski (sprawozdawca)

SSN Piotr Sławomir Niedzielak

Protokolant Karolina Majewska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych radcy prawnego Michała Jasiaka

w sprawie radcy prawnego A. B.

obwinionej z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych w zw. z art. 14 ust. 1 i 2 w zw. z art. 61 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na rozprawie w dniu 29 kwietnia 2021 roku, kasacji wniesionej przez obrońcę obwinionej

od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W. z dnia 26 lutego 2020 roku, sygn. akt WO – (...),

zmieniającego orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w W. z dnia 8 lipca 2019 roku, sygn. akt D (...),

uchyła w całości orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W. z dnia 26 lutego 2020 roku, sygn. akt WO – (...) oraz zmienione nim orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w W. z dnia 8 lipca 2019 roku, sygn. akt D (...)

i sprawę przekazuje Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu Okręgowej Izby Radców Prawnych w W. do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Radca prawny A. B. została obwiniona o to, że nie wypełniła obowiązku doskonalenia zawodowego i nie uzyskała żadnego z wymaganych co najmniej 40 punktów szkoleniowych w cyklu szkoleniowym, który trwał od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2017 roku, czym naruszyła obowiązek dbania o rozwój zawodowy poprzez kształcenie ustawiczne, a także obowiązek stosowania się do uchwał organów samorządu radców prawnych, tj. o popełnienie czynu z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (dalej: uorp) w zw. z art. 14 ust. 1 i 2 oraz art. 61 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do uchwały nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 roku w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (dalej: kerp) w zw. z § 7 i § 11 Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku, stanowiącego załącznik do uchwały nr 103/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 11 grudnia 2015 roku w sprawie Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku.

Orzeczeniem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w W. z dnia 8 lipca 2019 roku, sygn. akt D (...): uznano obwinioną za winną zarzucanego jej we wniosku o ukaranie czynu, stanowiącego przewinienie dyscyplinarne z art. 64 ust. 1 uorp, art. 14 ust. 1 i 2 oraz art. 61 ust. 2 kerp i za to na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 74¹ pkt 1 uorp wymierzono jej karę pieniężną w wysokości 3200 zł; na podstawie art. 70⁶ ust. 2 uorp zasądzono od obwinionej na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych w W. 1200 zł tytułem kosztów postępowania dyscyplinarnego.

Odwołanie od tego orzeczenia wniosła obwiniona, zaskarżając je w całości, wnosząc o:

1. uchylenie orzeczenia w całości i jej uniewinnienie wobec braku znamion deliktu dyscyplinarnego z art. 64 ust. 1 uorp w zw. z art. 14 ust. 1 i 2, art. 61 ust. 2 kerp oraz w zw. § 7 i 11 Regulaminu w sprawie zasad wypełniania obowiązku zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku oraz braku ustawowej kwalifikacji czynu z art. 60 ust. 8 lit. h uorp.

Alternatywnie, w przypadku nieuwzględnienia wniosku i zarzutu z pkt 1, obwiniona wniosła o:

2. zmianę orzeczenia poprzez zastosowanie kary mniej dolegliwej, adekwatnej do stwierdzonego przewinienia wobec rażącej niewspółmierności kary do postawionego zarzutu i dowolnej oceny materiału dowodowego oraz braku wskazania okoliczności wymierzenia kary pieniężnej w wysokości 3200 zł, ponadto Sąd błędnie ustalił stan faktyczny poprzez przyjęcie, iż zlekceważyła ona obowiązek zawodowy wobec samorządu i tym samym jej zaniechanie było zawinione.

Oprócz powyższego stanowiska obwiniona wniosła nadto o:

3. uchylenie orzeczenia i przekazanie do ponownego rozpatrzenia na wypadek potwierdzenia braku prawidłowego doręczenia zawiadomienia o pierwszej rozprawie w dacie 8 lipca 2019 roku, tj. w trybie art. 132 § 1 kpk, art. 133 § 1 i § 2 kpk wobec naruszenia przepisów postępowania w zakresie doręczeń wezwania na pierwszą rozprawę, w której udział był obowiązkowy, tj. art. 374 § 1 kpk w zw. z art. 117 § 1 i 2 oraz art. 6 kpk w zw. z art. 439 § 1 pkt 11 kpk w zw. z art. 74¹ uorp;
4. uchylenie bądź zmianę postanowienia o kosztach postępowania w wysokości 1200 złotych jako nieadekwatnych do podjętych czynności, tj. ich liczby i czasochłonności, ilości rozpraw i braku stopnia zawiłości sprawy;
5. o zwolnienie jej w całości bądź w części z kosztów postępowania przed sądem odwoławczym na zasadzie art. 624 § 1 kpk, albowiem uiszczenie ich

byłoby dla niej zbyt uciążliwe ze względu na sytuację rodzinną, majątkową i wysokość dochodów.

W uzasadnieniu obwiniona podniosła między innymi, że nie otrzymała żadnego wezwania oraz awiza w skrzynce pocztowej co do terminu rozprawy wyznaczonej na dzień 8 lipca 2019 roku. Jej zdaniem stanowiło to bezwzględną przyczynę odwoławczą. Nie została ona prawidłowo wezwana na termin rozprawy. Jak podkreśliła, przebywała pod wskazanym adresem, nie uchylała się od odbierania przesyłek. Stanowić to miało rażące naruszenie przepisów dotyczących doręczeń i jej prawa do obrony. Sytuacja ta wskazywała na uchybienia operatora pocztowego w tej mierze bądź wezwanie to w ogóle nie zostało wysłane. Obwiniona wskazała na konieczność zobowiązania sądu I instancji do przedłożenia dowodu nadania i awizowania przesyłki. Z przyczyn niezależnych i obiektywnych nie mogła ona wziąć udziału w rozprawie, gdyż nie była o niej powiadomiona. W takiej sytuacji sąd I instancji nie miał prawa do stwierdzenia skutecznego doręczenia zastępczego, a także prowadzenia rozprawy oraz wydania orzeczenia.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W., orzeczeniem z dnia 20 lutego 2020 roku, sygn. akt WO – (...): zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że w miejsce kary pieniężnej wymierzył obwinionej karę nagany; w pozostałej części utrzymał orzeczenie w mocy. Obwinioną obciążono kosztami postępowania odwoławczego w kwocie 1200 zł. W uzasadnieniu stwierdzono między innymi, odnosząc się do zarzutu niedoręczenia wezwania obwinionej, że zarzut ten nie był zasadny, a wezwanie na rozprawę w dniu 8 lipca 2019 roku nie zostało przez obwinioną odebrane i wróciło z adnotacją „zwrot – nie podjęto w terminie”. Zostało ono wysłane na adres korespondencyjny obwinionej, który sama wskazała w trybie art. 8 ust. 3 uorp.

Kasację od orzeczenia sądu II instancji wniosła obrońca obwinionej, zaskarżając orzeczenie w całości. Postawiła ona zarzuty rażącego naruszenia:

1. art. 64 ust. 1 uorp w zw. z art. 14 ust. 1 i 2 oraz art. 61 ust. 2 kerp poprzez niewłaściwe zastosowanie przy nieprawidłowym przyjęciu, iż obwiniona dopuściła się deliktu dyscyplinarnego w postaci naruszenia zasad kerp –

niewykonania obowiązku doskonalenia zawodowego w cyklu szkoleniowym od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2017 roku, tj. w czasie kiedy nie wykonywała zawodu jako osoba bezrobotna i z tego tytułu była zwolniona z uiszczania składki samorządowej, co oznacza tym samym, iż nie mogła naruszyć zasad etyki w postaci niewykonania obowiązku zawodowego;

2. art. 433 § 2 kpk w zw. z art. 74¹ pkt 1 uorp poprzez nierozpatrzenie zarzutu braku ustawowej kwalifikacji przewinienia dyscyplinarnego w postaci nieuzyskania 40 pkt szkoleniowych w cyklu szkoleniowym określonym w Regulaminie w sprawie zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku, tj. art. 60 ust. 8 lit. h uorp, stanowiącego podstawę uchwalenia Regulaminu;
3. art. 4 kpk, art. 5 § 2 kpk, art. 7 kpk w zw. z art. 410 Kpk oraz w zw. z § 10 Regulaminu poprzez błędną wykładnię i zastosowanie przy nieprawidłowym przyjęciu, iż obowiązek ten dotyczy wszystkich radców prawnych, w tym niewykonyjących zawodu przez cały cykl szkoleniowy, że sytuacja faktyczna i prawna obwinionej nie stanowiła szczególnie uzasadnionych okoliczności, że to wyłącznie obwiniona winna występować z inicjatywą w tym zakresie w sytuacji, kiedy to samorząd był zobowiązany zareagować na podstawie § 10 Regulaminu poprzez uznanie, iż obwiniona jest zwolniona z obowiązku doskonalenia zawodowego w sytuacji, kiedy to samorząd przy stanie wiedzy o statusie obwinionej winien był zwolnić ją z obowiązku doskonalenia zawodowego w cyklu szkoleniowym od 1 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2017 roku;
4. art. 17 § 1 pkt 3 kpk w zw. z art. 410 kpk oraz w zw. z art. 74¹ pkt 1 uorp poprzez jego niezastosowanie przy nieprawidłowym przyjęciu, iż zaniechanie obwinionej jest zawinione w stopniu przewyższającym społeczną szkodliwość czynu w sytuacji, kiedy obwiniona w całym cyklu szkoleniowym nie wykonywała zawodu jako osoba bezrobotna, co wykluczało wyrządzenie szkody z uwagi na brak przedmiotu i osoby poszkodowanej;

5. art. 117 § 2 kpk w zw. z art. 6 kpk w zw. z art. 74¹ pkt 1 uorp poprzez nieuwzględnienie wniosku obwinionej z dnia 17 lutego 2020 roku o odroczenie rozprawy z uwagi na wykorzystanie ustawowego uprawnienia pracowniczego w postaci dnia na poszukiwanie pracy w okresie wypowiedzenia, a następnie przeprowadzenia rozprawy i wydania orzeczenia pod nieobecność obwinionej, która wyraźnie wносиła o odroczenie rozprawy, albowiem chciała złożyć wyjaśnienia, których przed sądem I instancji wcześniej nie składała na skutek rażącego naruszenia przepisów przez ten sąd, takim postępowaniem sąd II instancji naruszył wskazane przepisy w sposób rażący także w zakresie naczelnej zasady procesowej, jaką jest prawo do obrony, gdyż pozbawiło to obwinioną prawa do udziału w rozprawie odwoławczej, złożenia tam wyjaśnień i przedstawienia swoich argumentów, z uwagi na kolejne zarzuty w ocenie obrony, miało to istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia;
6. art. 439 § 1 pkt 11 kpk w zw. z art. 117 § 1, 2, 3 kpk w zw. z art. 374 § 1 kpk oraz w zw. z art. 132 § 1 kpk, art. 133 § 1 i § 2 kpk i art. 6 kpk w zw. z art. 74¹ pkt 1 uorp poprzez nieprawidłowe uznanie za skutecznie wysłane zawiadomienia na błędny adres o obowiązkowej rozprawie w dacie 8 lipca 2019 roku oraz za uznanie tego zawiadomienia za prawidłowo doręczone obwinionej w sytuacji, kiedy rozprawa nie powinna się była toczyć, ani też nie powinno zostać na niej wydane orzeczenie, albowiem obwiniona nie mogła się stawić, składać wyjaśnień, ani też realizować prawa do obrony, sąd II instancji rażąco naruszając w/w przepisy nie rozpatrzył zarzutu obwinionej w odwołaniu i nie dokonał prawidłowej weryfikacji błędnych ustaleń poczynionych przez sąd I instancji w tym zakresie;
7. art. 439 § 1 pkt 11 kpk w zw. z art. 353 § 1 kpk oraz w zw. z art. 374 § 1 kpk w zw. z art. 6 kpk w zw. z art. 74¹ pkt 1 uorp poprzez uznanie za prawidłowe wyznaczenia rozprawy w dacie 3 czerwca 2019 roku, pomimo wysłania zawiadomienia o rozprawie na mniej niż 7 dni przed jej terminem, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, albowiem rozprawa nie powinna była zostać wyznaczona, gdyż obwiniona nie mogła stawić się na

obowiązkową rozprawę i złożyć wyjaśnień, co naruszało jej prawo do obrony, sąd I instancji rażąco naruszając w/w przepisy, nie rozpatrzył zarzutu obwinionej w odwołaniu i nie dokonał prawidłowej weryfikacji błędnych ustaleń poczynionych przez sąd I instancji w tym zakresie;

8. art. 433 § 2 kpk i art. 457 § 3 kpk w zw. z art. 74¹ pkt 1 uorp w przedmiocie zarzutu obciążenia obwinionej kosztami postępowania przed sądem I instancji poprzez nierozpatrzenie zawartych w odwołaniu zarzutów co do orzeczenia obciążającego obwinioną kosztami postępowania w dużej wysokości, sąd odwoławczy winien był wnikliwie rozważyć wskazane kwestie, ustalając wpływ niezależnych i zależnych od obwinionej czynników, na długość procesu dyscyplinarnego i na rozmiar powstałych kosztów oraz aktualną sytuację finansową obwinionej i zasady słuszności;
9. art. 624 § 1 kpk w zw. z art. 410 kpk oraz art. 440 kpk w zw. z art. 74¹ pkt 1 uorp poprzez ich błędną wykładnię i nieprawidłowe odstępianie od zwolnienia obwinionej w całości lub w części od zapłaty kosztów postępowania odwoławczego, mimo sytuacji usprawiedliwiającej zastosowanie względów słuszności wynikających z okoliczności przedmiotowej sprawy i sytuacji bytowej obwinionej.

Obrońca wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości oraz orzeczenia sądu I instancji i uniewinnienie obwinionej wobec braku znamion deliktu dyscyplinarnego, alternatywnie o uchylenie w całości orzeczeń obydwu sądów i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, a także o zwolnienie obwinionej od kosztów postępowania kasacyjnego. W uzasadnieniu obrońca podniosła między innymi, odnosząc się do zarzutu z pkt VI, że wezwanie na rozprawę w dniu 8 lipca 2019 roku zostało wysłane na zły adres (różnica w numerze mieszkania). Zdaniem obrońcy stanowiło to bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 11 kpk, a wezwania nie można było uznać za doręczone. Sąd odwoławczy błędnie uznał, że przesyłka była awizowana prawidłowo. Obwiniona chciała stawić się na rozprawie i podjąć obronę. Sąd odwoławczy nie rozpatrzył zarzutu wskazanego w odwołaniu, ponieważ nie dokonał weryfikacji ustaleń sądu I instancji. Ustalenia sądu odwoławczego stoją

przy tym w sprzeczności z materiałem dowodowym. Awizowanie przesyłki pod innym adresem jest nieprawidłowe. W związku z tym rozprawa nie powinna się toczyć i orzeczenie nie mogło zostać wydane.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut wskazany w pkt VI należało uznać za zasadny. Skutkował on uchyleniem zaskarżonego orzeczenia oraz orzeczenia sądu I instancji i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania. Skarżąca wskazała przy tym, na czym polegać miało przedmiotowe uchybienie. Co prawda nie można podzielić jej stanowiska, że to naruszenie prawa procesowego stanowiło bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 11 kpk, niemniej jednak w sprawie doszło do rażącego naruszenia prawa, jeżeli chodzi o względną przyczynę odwoławczą, tj. wadliwego rozpoznania zarzutu wskazanego w odwołaniu, dotyczącego doręczenia obwinionej wezwania na rozprawę główną w dniu 8 lipca 2019 roku. Pod tym względem doszło w postępowaniu pierwszoinstancyjnym do rażącego naruszenia art. 133 § 2 kpk w zw. z art. 117 § 2 kpk. Uchybienie to mogło mieć przy tym wpływ na treść orzeczenia, bowiem nie można było uznać, aby wezwanie na rozprawę zostało obwinionej doręczone, ewentualnie zastosować można było fikcję doręczenia wskazaną w art. 133 § 2 kpk. W związku z tym pozbawiona została możliwości wzięcia udziału w rozprawie. Zarzut ten był postawiony w odwołaniu, jednak sąd II instancji nie sprostął w tym zakresie wymogom właściwej kontroli odwoławczej, w związku z tym doszło również do naruszenia art. 433 § 2 kpk w zw. z art. 457 § 3 kpk. W niniejszej sprawie doszło do tzw. efektu przeniesienia uchybień sądu I instancji do zaskarżonego orzeczenia, bowiem sąd odwoławczy nienależycie rozpoznał zarzut niedoręczenia obwinionej wezwania na rozprawę (por. D. Świecki, Komentarz aktualizowany do art. 523 Kodeksu postępowania karnego pkt 15-22 [w:] D. Świecki (red.), B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany LEX/el., 2020 – stanowisko to pomimo, iż dotyczy postępowania kasacyjnego w sprawach karnych znajduje pełne zastosowanie w postępowaniach dyscyplinarnych radców prawnych). W sprawie brak było podstaw do rozpoznania kasacji poza granicami jej rozpoznania. Ponadto,

w oparciu o art. 436 kpk w zw. z art. 518 kpk, mając na względzie wagę, charakter oraz skutek stwierdzonych uchybień w postaci rażącego naruszenia prawa procesowego, a także konieczność uchylenia zaskarżonego orzeczenia oraz orzeczenia sądu I instancji wyłącznie z tego powodu, odstąpiono od rozpatrzenia pozostałych zarzutów kasacyjnych, albowiem ich rozstrzygnię na tym etapie byłoby przedwczesne.

Sąd Najwyższy pragnie w pierwszym rzędzie zauważyć, że sposób doręczenia wezwań czy zawiadomień stron został szczegółowo i formalistycznie określony w Kodeksie postępowania karnego. Art. 131 kpk wskazuje tutaj na doręczenie między innymi za pośrednictwem operatora pocztowego. Właśnie ten sposób doręczenia był w sprawie zastosowany, przesyłka zaś nie została doręczona i była awizowana. W związku z tym skupić należy się na wymogach awizowania przesyłki i jej ewentualnego zwrotu, a następnie możliwości uznania jej za doręczoną, bowiem te okoliczności są istotne w niniejszym postępowaniu. Wezwanie dla strony musi zostać skierowane na wskazany przez nią adres, do którego wskazania osoba obwiniona jest zobowiązana. Zgodnie z art. 133 § 1 kpk, jeżeli doręczenia nie można dokonać w sposób wskazany w art. 132 kpk, pismo przesłane za pośrednictwem operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 roku Prawo pocztowe pozostawia się w najbliższej placówce pocztowej tego operatora pocztowego, a przesłane w inny sposób w najbliższej jednostce Policji albo we właściwym urzędzie gminy. Zgodnie zaś z art. 133 § 2 kpk, o pozostawieniu pisma w myśl § 1 doręczający umieszcza zawiadomienie w skrzynce do doręczania korespondencji bądź na drzwiach mieszkania adresata lub w innym widocznym miejscu ze wskazaniem, gdzie i kiedy pismo pozostawiono oraz że należy je odebrać w ciągu 7 dni; w razie bezskutecznego upływu tego terminu, należy czynność zawiadomienia powtórzyć jeden raz. W razie dokonania tych czynności pismo uznaje się za doręczone. Przesłanką uznania zwróconego pisma za doręczone jest więc jego podwójna awizacja pod właściwym adresem, która daje możliwość odebrania pisma w placówce pocztowej w terminie 7 dni od dnia pozostawienia awiza. Oznacza to tyle, że operator pocztowy musi przechowywać przesyłkę we wskazanym punkcie, tak aby adresat mógł ją otrzymać, jeżeli się po nią zgłosi, przez co najmniej 7 dni. Wcześniejszy zwrot przesyłki,

aniżeli po upływie 7 dnia, licząc od chwili wystawienia powtórnego awiza powoduje, że nie można zastosować wtedy fikcji doręczenia. Ta okoliczność skutkuje z kolei, zgodnie z art. 117 § 2 kpk tym, że czynności nie przeprowadza się, jeżeli osoba uprawniona nie stawiała się, a brak jest dowodu, że została o niej powiadomiona. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 lipca 2020 roku, sygn. akt III KK 476/19 (Lex nr 3151502) podkreślił, że: *„Do uznania doręczenia za skuteczne, wymagane jest postąpienie przez doręczającego z pismem zgodnie z wymogami ustalonymi w art. 133 § 2 k.p.k.”*.

W sprawie należało podzielić stanowisko obrońcy, że zawiadomienie zostało wysłane na zły adres (na błędny numer lokalu 78, zamiast na właściwy numer lokalu 73). Z akt sprawy wynika, że adres wskazany na przesyłce był nieprawidłowy. Już ta okoliczność przekreślała możliwość stwierdzenia prawidłowego doręczenia obwinionej wezwania na rozprawę w dniu 8 lipca 2019 roku. Ponadto nie można było w sprawie uznać wezwania skierowanego do obwinionej za doręczone z uwagi na sposób awizacji przesyłki. Należy stwierdzić, że zwrot przesyłki, co wynika z wydruku strony internetowej śledzenia przesyłek P. (...), nastąpił siódmego dnia, a więc w dniu, kiedy zgodnie z art. 133 § 2 kpk, przesyłka powinna pozostawać w placówce pocztowej, gdzie obwiniona mogłaby ją odebrać. Dopiero następnego – 8 dnia – istniała możliwość jej zwrotu. Informacja o awizacji przesyłki nie znajduje się również na kopercie, która została zwrócona sądowi I instancji i dołączona do akt sprawy. Znajduje się na niej tylko jeden stempel. W związku z tym, sąd *a quo* zobligowany był w tym wypadku do zbadania prawidłowości adresu przesyłki oraz jej awizowania celem ustalenia, czy możliwe było w sprawie uznanie jej za doręczoną. Niewystarczającym był w tym przypadku fakt zwrotu przesyłki przez operatora pocztowego. To na sądzie ciąży bowiem obowiązek weryfikacji prawidłowości doręczenia przesyłek oraz ich awizowania. W razie zaś nieprawidłowości w tym zakresie czynność doręczenia należało powtórzyć, ewentualnie skorzystać z innych wskazanych w Kodeksie postępowania karnego form wezwania obwinionej na termin rozprawy. W niniejszej sprawie sąd I instancji nie dopełnił tej powinności. Błędny adres skutkował pozbawieniem obwinionej możliwości odebrania pisma. W konsekwencji sąd *a quo* nie miał możliwości uznania zwróconej przesyłki za doręczoną, a co za tym idzie, nie mógł podejmować

w sprawie żadnych czynności w tym prowadzić rozprawy i wydać orzeczenia kończącego postępowanie. Przedmiotowe wezwanie, wysłane na nieprawidłowy adres oraz nieprawidłowo awizowane, skutkowało *de facto* brakiem dowodu jego doręczenia obwinionej w rozumieniu art. 117 § 2 kpk. Uchybienie to należało uznać za rażące. Obwiniona w tej sytuacji została bowiem pozbawiona możliwości wzięcia udziału w rozprawie i podjęcia obrony, do czego miała prawo. W związku z tym naruszenie tych przepisów mogło mieć również wpływ na treść tego orzeczenia. Sąd odwoławczy w zaskarżonym orzeczeniu, o ile rozpoznał zarzut obwinionej dotyczący tych okoliczności, o tyle odniósł się do niego nieprawidłowo. Nie dokonał on weryfikacji prawidłowości doręczenia wezwania, skupiając się jedynie na zwrocie awizowanej przesyłki, a co wynikało z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia. W sprawie doszło więc do rażącego naruszenia art. 433 § 2 kpk w zw. z art. 457 § 3 kpk w zw. z art. 133 § 2 kpk w zw. z art. 117 § 2 kpk.

Mając na względzie powyższe uwagi, uchybienia sądu I instancji dotyczące rażącego naruszenia prawa, niezasadnie zaaprobowane następnie przez sąd odwoławczy, skutkowały koniecznością wydania wyroku kasatoryjnego. Podkreślić przy tym należy, że w sprawie wystąpił tzw. efekt przeniesienia uchybień sądu I instancji do orzeczenia sądu odwoławczego. Wskazane powyżej okoliczności akcentowane przez Sąd Najwyższy, dla wyeliminowania zaistniałego uchybienia, biorąc pod uwagę treść art. 454 § 1 kpk, powodowały potrzebę uchylenia orzeczeń sądów obydwu instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd *a quo*. W doktrynie wskazuje się, że „(...) *W przypadku kasacji strony Sąd Najwyższy może uchylić także wyrok sądu pierwszej instancji i przekazać sprawę temu sądowi do ponownego rozpoznania, gdy istnieją podstawy do takiego orzekania zawarte w art. 437 § 2 zdanie drugie w zw. z art. 518. Może to zatem nastąpić, gdy orzeczenie sądu pierwszej instancji dotknięte jest bezwzględną przyczyną odwoławczą, wydanie przez sąd odwoławczy orzeczenia reformatoryjnego uniemożliwia reguła ne peius z art. 454 § 1, czy też konieczne jest przeprowadzenie na nowo przewodu w całości przed sądem pierwszej instancji (por. uzasadnienie wyroku SN z 2.12.2019 r., III KK 505/19, OSNKW 2020/4, poz. 11).*” (D. Świecki, Komentarz aktualizowany do art. 537 Kodeksu postępowania karnego pkt 2 [w:] D. Świecki (red.), B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, Kodeks

postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany LEX/el., 2021). W sprawie, w oparciu o art. 537 § 1 i 2 kpk w zw. z art. 518 kpk w zw. z art. 437 § 2 kpk w zw. z art. 74¹ uorp uchylono zaskarżone orzeczenie, a także zmienione nim orzeczenie sądu I instancji i sprawę przekazano sądowi *a quo* do ponownego rozpoznania. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy sąd ten winien przeprowadzić postępowanie dyscyplinarne, eliminując uchybienia wskazane w uzasadnieniu niniejszego wyroku. W szczególności należy tutaj zwrócić uwagę na konieczność prawidłowego zawiadomienia obwinionej o czynności procesowej, aby miała możliwość ewentualnego wzięcia udziału w rozprawie głównej i podjęciu obrony.

Jak już wspomniano powyżej, z uwagi na charakter uchybień, w oparciu o art. 436 kpk w zw. z art. 518 kpk, odstąpiono od rozpatrzenia pozostałych zarzutów zawartych w kasacji, których rozpoznanie byłoby przedwczesne. Tym samym to sąd I instancji będzie mógł ponownie przeanalizować całość sprawy i argumentację obwinionej - która sygnalizowała wolę uczestnictwa w rozprawie pierwszoinstancyjnej - zwłaszcza przez pryzmat zagadnienia szkodliwości społecznej zarzucanego jej czynu w kontekście faktycznego niewykonywania przez nią zawodu radcy prawnego. Nadto wszystkie wskazane powyżej przepisy Kodeksu postępowania karnego, mają na mocy art. 74¹ uorp odpowiednie zastosowanie w postępowaniu dyscyplinarnym radców prawnych.